

L'ONOMÀSTICA EN LA GALERIA DE LES ESTÀTUES

Mercè BIOSCA POSTIUS

0. Introducció.

En el Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica que va tenir lloc l'any 1989 a Alacant, vam presentar una comunicació¹ sobre els noms de casa, renoms i zoònims que apareixen en els tres llibres que Jesús Moncada havia publicat fins aleshores: *Històries de la mà esquerra*, *El Cafè de la Granota* i *Camí de sirga*. Fa uns mesos, en assabentar-nos que s'estava preparant aquest Col·loqui de Fraga, vam animar-nos a emprendre l'anàlisi i la classificació dels antropònims i topònims que surten en la seva darrera novel·la: *La galeria de les estàtues*.²

Tal com dèiem en la presentació de la comunicació llegida al Col·loqui d'Alacant, la unitat dels tres primers llibres de Jesús Moncada, a més de palesar-se en la temàtica —el bategar quotidià del poble i la seva posterior destrucció— i en la ubicació de les històries narrades —Mequinensa—, s'evidencia en el camp de l'onomàstica, ja que el lector retroba bona part dels antropònims i topònims al llarg de les diverses obres.

A través d'aquesta comunicació, pretenem analitzar quins lligams s'estableixen des del punt de vista de l'onomàstica entre *La galeria de les estàtues*, l'argument de la qual es descabdella entre dues viles —Mequinensa i Torrelloba— i els llibres anteriors.

A l'hora de fer la classificació, hem esmentat sempre la primera pàgina on apareix l'antropònim o el topònim i hem seguit l'esquema següent:

1. Antropònims.

1.1. Prenoms.

1.1.1. Prenoms femenins.

1.1.2. Prenoms masculins.

1.1.3. Hipocorístics.

1.2. Cognoms.

1.3. Renoms.

1.3.1. Noms de casa o renoms col·lectius.

•Procedents de cognoms.

•Procedents d'un personatge històric.

•Procedents d'oficis.

1.3.2. Renoms individuals.

- 1.3.2.1. Renoms individuals que procedeixen d'un de col·lectiu.
 - Procedents d'un personatge històric.
 - Procedents d'oficis.
- 1.3.2.2. Renoms individuals que no procedeixen d'un de col·lectiu.
 - Procedents d'oficis o de càrrecs.
 - Noms professionals.
 - Procedents de característiques morals.
 - Procedents de costums.
 - Procedents de productes comercials.
 - Irònic-humorístics.
 - Renoms d'origen desconegut.

1.4. Personatges històrics.

- 1.4.1. Artistes.
- 1.4.2. Escriptors.
- 1.4.3. Esportistes.
- 1.4.4. Militars i polítics.
- 1.4.5. Músics.
- 1.4.6. Papes.
- 1.4.7. Divinitats i sants.
- 1.4.8. Pintors.

1.5. Personatges mitològics.

2. Zòdnims.

3. Topònims urbans.

- 3.1. Topònims de Lleida.
- 3.2. Topònims de Mequinensa.
- 3.3. Topònims de Torrelloba.

1. ANTROPÒNIMS.

1.1. Prenoms.³

1.1.1. Prenoms femenins.

Agnès pàg. 40 (mare del Dalmau). En grec «pura, casta».

Bassilissa pàg. 46 (tia de l'Agnès). Variant de Basília; nom d'origen grec: *Basileus*, «rei».

Carmela pàg.338 (minyona de la família Ribesmortes). Nom derivat del mont Carmel, esmentat a la Bíblia. *Karm-el*, «vinya de Déu».

Clara pàg. 410 (amiga de l'Esther). Del llatí *Clarus*, «il·lustre».

Consol pàg. 162 (segona xicota del Dalmau). Nom cristià, equivalent en el santoral a Consolació —nom abreuiat de la Verge d'aquesta advocació; llatí *con-solor*, «alleujar amb».

Dolors pàg. 49 (cosina de l'Agnès). Llatí *Dolor*, de *doleo*, «sofrir».

Epifania pàg. 156 (professora de música). Nom cristiano-romà —**Epiphanius**, «manifestació»—.

Esther pàg. 410 (filla de l'inspector Melquíades i alhora xicota del Ferran). Nom hebreu de l'Antic Testament. Potser procedent de la deessa babilònica **Istar**.

Evangelina pàg. 26 (prostituta). Nom típicament cristià, evocador de l'Evangeli —**Euaggelos**, «bona nova» en grec—.

Filomena. L'autor ha utilitzat aquest nom per a designar dos personatges de la novel·la: la sogra de l'alcalde de Torrelloba (pàg. 22) i la viuda d'un comissari que és confident de la policia (pàg. 240), la qual duu el renom de la *Viuda del Dijous*. Del grec **Philos-melos**, «amic del cant».

Fructuosa pàg. 338 (tia del Cebrià). Nom cristiano-romà. Del llatí **Fructuosus**, «fèrtil, fructífer».

Genara pàg. 276 (4t nom de la tia de Cebrià, coneguda amb el renom de *Gorgònia Etcètera*). Nom usat a l'Edat Mitjana: «relatiu al mes de gener».

Glicèria pàg. 276 (3r nom de *Gorgònia Etcètera*) Del grec **Glykeros**, «dolç».

Gorgònia pàg. 162 (1r nom de *Gorgònia Etcètera*). Nom derivat de les mitològiques Gorgones, monstres relacionats amb Teseu —**Gorgos**, «terrible, terrorífic»—.

Gúdula pàg. 276 (2n nom de *Gorgònia Etcètera*). Diminutiu llatinitzat del nom germànic **Guda**, «Déu»: **Gudulus**. Altres intèrprets hi veuen **Gund** «batalla».

Isabel pàg. 95 (companya de col·legi de la Laura). Nom d'origen hebreu, però adaptació, en aquest idioma, d'altres procedents de religions de pobles veïns: sembla que significa «Baal és la salut».

Laura pàg. 91 (amiga dels pares del Dalmau). Nom d'origen llatí. De **Laurus**, «llor», i, per extensió, «triomf».

Lluïsa pàg. 60 (tia del Dalmau). Nom germànic: **Hlod-wig**, «combat gloriós» o «guerrer preclar». Encara que també podria procedir de **Hluotvig** o **Hlogvig**, amb el sentit de «baluard (castell) del poble».

Marcel·lina pàg. 136 (tia del comissari Maximilià Costanegra; monja). Del llatí **Marcellinus**, «relatiu a Marcel».

Natàlia pàg. 48 (patrona de la pensió de Torrelloba on s'allotja Dalmau). Nom cristiano-romà (**Natalis**), commemoratiu de la festa religiosa del mateix nom.

Obdúlia pàg. 383 (germana del comissari Maximilià Costanegra; molt religiosa). Forma hispànica de l'àrab **Abdal·là**.

Paula pàg. 133 (primera xicota del Dalmau). Del llatí **Paulus**, «petit».

Perseveranda pàg. 383 (germana del comissari Maximilià Costanegra; molt religiosa). Nom llatí, cristiano-romà, procedent de **Perseverandus**, «perseverant» (en la gràcia, en la fe).

Petra pàg. 426 (minyona del bordell *L'Oasi*). Nom amb què Jesucrist rebatejà Simó, primer pontífex: «pedra, ferm com la roca» —en arameu **Κεφα**—.

Sabina pàg. 105 (prostituta i amant de l'inspector Melquíades). Nom romà. Relatiu als sabins, tribu rival de Roma. Fou sobrenom de Popea, esposa de l'emperador Neró.

Sara pàg. 92 (veïna de la Laura i el Francesc). Nom bíblic de l'hebreu **Saray**, «princesa».

Silvia pàg. 46 (germana del Dalmau). Nom romà. Del llatí **Silva**, «bosc».

Simona pàg. 41 (minyona de la família del Dalmau). Derivació de Simeó, primer nom de l'apòstol sant Pere. Segurament influït pel nom grec **Σίμων**, de **Σιμός**, «que té el nas gros».

Sinèsia pàg. 44 (mestressa de *L'Oasi*). Del grec **Συνέσιος**, «prudent».

Teresa pàg. 41 (veïna de la família del Dalmau). Etimologia incerta: sembla procedir del nom antic **Theresios** (endeví mitològic), i aquest de **Theros**, al seu torn de **Thereios**, «animal salvatge, monstre, bèstia descomunal».

Trinitat pàg. 238 (esposa de l'inspector Melquíades). Nom cristià, evocador del misteri religiós d'aquest nom.

Úrsula pàg. 338 (tia del Cebrià). Del llatí **Ursula**, «osseta».

1.1.2. Prenoms masculins.

Adrià pàg. 311 (avi matern del Ferran). Derivat del nom de família romà **Hadrianus**, o sigui «nascut a Hadria».

Agostino pàg. 262 (amic de Bernat de Vallmajor). És un dels pocs prenom estrangers que surten a la novel·la. En aquest cas és degut al fet que Agostino és un oficial florentí de la divisió italiana Littorio.

Alexandre pàg. 49 (pare del Dalmau). Del grec, significat «que rebutja l'home», o sigui «l'enemic».

Alfons pàg. 97 (militar amic de la família del Dalmau). Nom d'origen germànic: d'**Hathus**, **Hilds**, «lluïta»; **all**, «tot» i **funs** «preparat»: «(guerrer) totalment preparat per al combat».

Anicet pàg. 106 (cap superior de la policia de Torrelloba). Nom procedent del grec **Aniketos**, «invicte».

Baltasar pàg. 448 (comissari). Nom típicament assiri. Literalment, «que el déu Bel protegeixi el rei».

Bernat pàg. 16 (oncle del Dalmau). Nom germànic: **Berín-hard**, «ós (o sigui guerrer) fort».

Bonaventura pàg. 392 (canonge de la basílica de Torrelloba; cosí del comissari Maximilià Costanegra). Nom medieval de bon auguri.

Cebrià pàg. 15 (company d'estudis i amic del Dalmau). De **Cyprianus**, gentilici de l'illa de Xipre (**Kypros**). També relatiu a Ciprina o cipris, sobrenom de Venus (perquè era adorada en aquest lloc).

Dalmau pàg. 10 (És el personatge central de la novel·la. És de Mequinensa i estudia a l'Escola Normal de Torrelloba). Nom procedent de la Dalmàcia, comarca de l'adriàtic: **Dalmaticus**.

Deogràcies pàg. 229 (antic banderiller de la quadrilla d'Hermògenes de Sevilla; vigilant del bordell *L'Oasi*). Nom augural, usat especialment a l'Edat Mitjana per a un fill molt esperat. Llatí **Deo Gratias**.

Eduard pàg. 50 (espòs de la Dolors). Nom germànic: De **Hrodward**, «lluitador victoriós».

Ferdinand pàg. 304 (Perruquer francès del Cercle Mercantil de Torrelloba). Veg. *Ferran*.

Ferran pàg. 50 (cosí del Dalmau, estudia amb ell a la Normal de Torrelloba i alhora fa el servei militar. Arran de la revolta d'Ifni, deserta). Nom germànic. Adaptació del germànic **Fredenand**, en el baix llatí **Ferdinand**, evolució del god **Frad**, «intel·ligència», amb el sufix **-Nand**, «atrevit, agosarat».

Francesc pàg. 91 (mestre; amic del pare del Dalmau). Nom d'origen italià. El primer a portar-lo fou sant Francesc d'Assís, que, segons la tradició, parlava molt bé francès.

Hermi pàg. 151 (director de l'Escola Normal de Torrelloba). Nom germànic. D'**Ermin** (nom d'un semidéu, que acabà designant una tribu, els Hermions) o **Airmans** «gran, fort».

Joan pàg. 163 (comptable del negoci de Bernat de Vallmajor). Nom derivat de l'hebreu **Jo-hanan** o **-hannes**, «Déu és propici», esmentat a l'Antic Testament. O potser, **Yohanan**, «Déu s'ha compadit».

Martí pàg. 290 (avi matern del Dalmau). Nom llatí. De **Martinus**, «relatiu a martell» o «relatiu a Mart».

Maximilià pàg. 135 (comissari). Nom llatí: **Maximilianus**, adjectivació derivada de Màxim. També podria ser compost de Màxim i Emilià.

Melquíades pàg. 29 (inspector de la Brigada d'Investigació Criminal). És nom hebreu **Malkiyahu**, «Jahvè és el meu rei». D'altres l'identifiquen amb Milcíades.

Onèsim pàg. 18 (oncle del Cebrià). Del grec **Onesimós**, «útil».

Ramon pàg. 47 (taxista). Nom germànic. De **Ragin-mund**, «consell protector». *Tomàs* pàg. 44 (mà dreta de Martí de Vallmajor). De l'arameu **Thomas**, «bessó».

Venceslau pàg. 19 (pare del Cebrià). Del txec antic **Veçeslav**, literalment «molt gloriós».

Vladimir pàg. 342 (domador de circ). De l'eslau **Vladi** «senyor» i **mir**, «món»: «senyor del món, gran rei».

Zeferi pàg. 32 (guàrdia). Nom d'origen romà. Derivat de *Zepherinus*, «relatiu al zèfir» (vent).

1.1.3. Hipocorístics.⁴

Loló pàg. 238. El lector no s'assabenta que *Loló* és l'hipocorístic que rep Esther —filla de l'inspector Melquíades i alhora xicota del Ferran— fins a la pàg. 408 de la novel·la; per tant, fins aleshores havia considerat que *Loló* i Esther eren dos personatges diferents. Aquesta descoberta sorprèn el lector i li forneix noves dades per acabar de treure l'entrellat de tot el que ha succeït.

Sebas pàg. 43 (oncle de l'Agnès). Hipocorístic de Sebastià.

Quim pàg. 295 (va quedar-se cec durant la guerra civil; es dedica a vendre cupons. És un dels components del Pelegrinatge Nacional de Cecs a Lourdes). Hipocorístic de Joaquim.

1.2 Cognoms.

Cabana (Tomàs) pàg. 44.

Cabrera pàg. 39.

Campells (Dalmau) pàg. 10.

Campmajor pàg. 373.

Casablanca pàg. 102.

Castellnou (Hermíni de Soter i Castellnou) pàg. 151.

Colomer (Estefania) pàg. 156.

Costanegra (Maximilià) pàg. 99

Gomis pàg. 33.

Llopis pàg. 391.

Millar pàg. 427

Penyalva (Isabel) pàg. 95.

Ribera (Alfons) pàg. 82.

Ribesmortes, de (Cebrià) pàg. 15.

Sala pàg. 387.

Salines (Ferran) pàg. 78.

Serrador (Melquíades) pàg. 29.

Soter (Hermíni de Soter i Castellnou) pàg. 151.

Vallmajor (Agnès) pàg. 40.

Villar (Anicet) pàg. 106.

1.3. Renoms.

1.3.1. Noms de casa o renoms col·lectius.

—**Procedents de cognoms.**

Campells, els pàg. 85.

Costanegra, els pàg. 140.

Mateu, els pàg. 94.

Ribera, els pàg. 116

Soler, can pàg. 40.
Soteres, can pàg. 40.
Quintana, ca pàg. 40.
Torres, els pàg. 313.
Vallmajor, els pàg. 116.

—**Procedents d'un personatge històric.**

Napolé, cal pàg. 431.

Tots els membres de la família de l'Eduard Salines són anomenats *Els Napoleons*, pàg. 50.

Origen: «Gairebé sempre que algú portava a col·lació el nom de la detestable parenta, tia i minyona solien embrancar-se en un memorial de greuges contra els Napoleons, malnom⁵ de la família de l'Eduard, el marit. El mot els venia d'un rerabesavi a qui la brama, de generació en generació, amb una malignitat tenaç, considerava fill d'un oficial de l'exèrcit francès que havia conquerit la vila durant les guerres napoleòniques. Elles n'empraven sense escrúpols el femení per designar la Dolors. Així la cosina, la Napoleona, participava, per comunitat matrimonial de béns, de l'escarni de la família del marit.» pàg. 50.

—**Procedents d'oficis.**

la professora de música, ca pàg. 159.

1.3.2. Renoms individuals.

1.3.2.1. Renoms individuals que procedeixen d'un de col·lectiu.

—**Procedents d'un personatge històric.**

Napolé, el pàg. 82.

Napoleona, la pàg. 50.

—**Procedents d'oficis.**

Un Transports Internacionals Societat Limitada, pàg. 280.

1.3.2.2. Renoms individuals que no procedeixen d'un de col·lectiu.

—**Procedents d'oficis o de càrrecs.**

Capitana generala, la, pàg. 37. (esposa d'un capità general)

Comandanta, la, pàg. 230 (esposa d'un comandant)

Coronela, la, pàg. 71. (esposa d'un coronel)

Generala, la, pàg. 128. (esposa d'un general)

Mariscal, el (militar), pàg. 76.

Origen: «(...) el primer de presentar-s'hi fou un tinent a qui els soldats anomenaven el Mariscal. Era gairebé un miracle el partit que el sastre arribava a treure dels galons reglamentaris de l'uniforme d'aquell heroi de la guerra civil. A una certa distància, quan resultava impossible albirar estrelles a gorra i bocamànegues, passava fàcilment per general.» pàg. 76-77.

Sil-logisme Mortal (professor de filosofia i director de l'Escola Normal de Torrelloba), pàg. 151. De vegades només és anomenat *Sil-logisme*, pàg. 161.

—Noms professionals.

Aranya Implacable, l' (estrella de l'espectacle de lluita americana), pàg. 276.

Bastilla, la (prostituta), pàg. 245.

Origen: «(...) 'Déu meu, senyor', féu la Bastilla, bandarra nacional que devia el malnom a un francès a qui confessà haver perdut la virginitat un catorze de juliol (...)». pàg. 245.

Botxi de Tartària, el (estrella de l'espectacle de lluita americana), pàg. 276.

Ciclistes Voladors, els (artistes del Gran Circ Internacional), pàg. 342.

Cuqui (prostituta), pàg. 25.

Dona Obús, la (artista del Gran Circ Internacional), pàg. 342.

Evangelina l'Elèctrica (prostituta), pàg. 26.

Fifi (prostituta), pàg. 25.

Hermògenes de Sevilla (torero), pàg. 228.

Home Mosca, l' (artista del Gran Circ Internacional), pàg. 342.

Joe el Sanguinari (estrella de l'espectacle de lluita americana), pàg. 276.

Joe Galàxia (artista del Gran Circ Internacional), pàg. 342.

Loli (prostituta), pàg. 25.

Màscara Assassina, la (estrella de l'espectacle de lluita americana), pàg. 276.

Senyora, la (renom amb què és coneguda Sinèsia, mestressa del bordell *L'Oasi*), pàg. 196.

Sònia (prostituta), pàg. 345.

Susie (meuca anglesa), pàg. 245. Altrament anomenada *l'anglesa*, pàg. 266.

Tigre de Bengala, el (estrella de l'espectacle de lluita americana), pàg. 276.

Willy Capone (estrella de l'espectacle de lluita americana. És un napolità recriat a Nova York), pàg. 276.

—Procedents de característiques morals.

Arquebisbessa, l' pàg. 373.

Origen: «(...) Ni la hipòtesi de l'alcaldeessa ni la de la governadora eren compartides per la marquesa vídua de Campmajor, coneguda amb el malnom de *L'arquebisbessa* per les sovintejades visites al palau arxidiocesà, comentades malignament als salons de Torrelloba (...)». pàg. 373.

Ave Maria (comissari de policia molt religiós), pàg. 135.

Origen: «Segons l'escolàstica opinió del guàrdia Zeferí, seminarista rebotat, les coses agafaven un subtil i misteriós caire litúrgic al lliandar de la porta del despatx del comissari Maximilià Costanegra, àlies⁶ *Ave Maria*: remor de converses, retalls d'interrogatoris, xiscles i gemecs de presos apallissats s'hi convertien en sonsònia de pregàries, solemnes glòries o auster gregorià; (...)» pàg. 135.

—Procedents de costums.

Viuda del Dijous, la (confident de la policia), pàg. 237.

Origen: «El malnom, obra també del Zeferí, corresponia a la senyora Filomena, viuda d'un comissari. Vivia molt a prop i es presentava a parlar en secret amb Ave Maria cada dijous de l'any, com un clau, fora de la Setmana Santa i del Corpus, en què avançava la visita al dimecres per no perdre's oficis ni processons (...). Ara bé, a diferència d'altres confidents espontanis (...), la senyora Filomena no s'acomentava amb denunciar els fets; també proposava una solució radical per evitar maleses (...)» pàg. 240-241.

—Procedents de productes comercials.

En aquest apartat incloem tot un seguit de renoms dels membres de la família Ribesmortes. L'origen d'aquests renoms rau en el negoci familiar: una indústria de productes alimentaris.

Canelons Margarida, pàg. 19.

Crema d'arròs Hermenegild, pàg. 19.

Farinetes Juliana, pàg. 19.

Fideus de cabell d'àngel Angelina, pàg. 19.

Fideus El Dirigible, pàg. 17.

Galetes Onèsim, pàg. 281.

Macarrons Venceslau, pàg. 19.

Sèmola Cebrià o simplement *Sèmola*, pàg. 13.

Tallarines Severià, pàg. 276

Origen: «Dalmau va conèixer aviat els Ribesmortes en viu. Alguns tenien una semblança sorprenent amb els productes batejats amb el seu nom i havia hagut de fer esforços per no esclafir de riure la primera vegada que es trobà davant la figura estirada, rígida, d'aspecte trencadís, del pare de l'amic (macarrons Venceslau) o quan va conèixer la germana gran de Sèmola, groguissa, fada, bleada (fideus de cabell d'àngel Angelina) i la segona, petita, rodanxona com les bosses de farinetes Juliana (...)» pàg. 19.

—Irònic-humorístics.

Gorgònia Etcètera, pàg. 276.

Origen: «(...) però Gorgònia Gúdula Glicèria Genara, o Gorgònia Etcètera, com l'anomenaven en família per fer dreuera en el nom transsiberià, va limitar-se a oferir una descripció superficial, incruenta, gairebé displicent, dels dos primers combats» pàg. 276.

—Renoms d'origen desconegut.

Xapa, el (taxista) pàg. 123. En un primer moment, es podria pensar que el renom guarda relació amb l'ofici del personatge; no obstant, en arribar a la pàg. 232, llegim: «Sóc de la vila, senyor Bernat, nebot de la Simona —xiuxiuejà el xicot—. Em dic Ramon, però m'anomenen el Xapa». En aquells moments, el Xapa encara no ha comprat el taxi, és capatàs d'una mina. El sobrenom, doncs, és anterior a l'ofici de taxista.

1.4. Personatges històrics.

1.4.1. Artistes.

Lili Marlen pàg. 345.

1.4.2. Escriptors.

Rousseau pàg. 286.

1.4.3. Esportistes.⁷

Pascual Pérez pàg. 298.

Young Martin pàg. 298.

1.4.4. Militars i polítics.

Abd-el-Krim pàg. 44.

Alexandre pàg. 77.

Alfons XIII pàg. 92.

August pàg. 7.

Brutus pàg. 150.

Eisenhower pàg. 298.

Felip II pàg. 136.

Franco pàg. 7.

Hannibal pàg. 77.

Hitler pàg. 37.

Juli Cèsar pàg. 150.

Mao pàg. 137.

Mussolini pàg. 274.

Napoleó pàg. 77.

Pétain pàg. 305.

Primo de Rivera pàg. 44.

Stalin pàg. 241.

1.4.5. Músics.

Chopin pàg. 156.

Mozart pàg. 158.

1.4.6. Papes.

Pius XII pàg. 158.

1.4.7. Divinitats i sants.

Bàrbara, santa pàg. 330.

Jesús pàg. 354.

Judes pàg. 339.

Llúcia, santa pàg. 329.

Lluc, sant pàg. 361.

Magdalena pàg. 442.

Mateu, sant pàg. 339.

Pere, sant pàg. 339.

1.4.8. Pintors.

Goya pàg. 183.

Picasso pàg. 183.

Velázquez pàg. 183.

1.5. Personatges mitològics.

Calipso pàg. 218.

Centaure pàg. 171.

Ceres pàg. 15.

Circe pàg. 218.

Diana pàg. 169.

Esculapi, déu pàg. 376.

harpies, les pàg. 37.

Júpiter pàg. 171.

Minerva pàg. 15.

Nausica pàg. 218.

Penèlope pàg. 218.

Pomone pàg. 15.

Saturn pàg. 21.

Ulisses pàg. 218.

2. ZOÒNIMS.

Lira, la (gosseta del Dalmau) pàg. 52.

Candela, la (egua de la família Vallmajor) pàg. 56.

Re Bemol (gat de la professora de música del Dalmau i del Cebrià) pàg. 156.

3. TOPÒNIMS URBANS.

3.1. Topònims de Lleida.

Cavallers, carrer de pàg. 298.

3.2. Topònims de Mequinensa.

Armes, plaça d´ pàg. 58.

Forn, costera del pàg. 40.

Forn, placeta del pàg. 254.

Major, carrer pàg. 171.

Pescadors, carreró dels pàg. 61.

Sant Francesc, carreró de pàg. 174.

Vidu, carreró del pàg. 173.

3.3. Topònims de Torrelloba

Apòstols, plaça dels pàg. 407.

Basílica, plaça de la pàg. 307.